

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 14.7.2008
KOM(2008) 451 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**till budgetmyndigheten om garantier som täcks av den allmänna budgeten
Anslag per 31 december 2007**

{SEK(2008) 2249}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning: transaktionernas natur	3
2.	Ny rättslig grund	3
3.	Händelser sedan rapporten per 30 juni 2007	4
4.	Uppgifter om risk för budgeten	4
4.1	Definition av risk	4
4.2	Risk som avser medlemsstater	5
4.3	Risk som avser tredjeländer	6
4.4	Total risk som täcks av budgeten	7
4.5	Riskutveckling	7
5.	Uteblivna betalningar, utnyttjandet av de garantier som belastar budgeten och utestående fordringar	8
5.1	Användning av likvida medel	8
5.2	Utbetalningar från budgeten	8
5.3	Utnyttjande av garantifonden för yttre åtgärder	8
6.	Garantifond för åtgärder avseende tredje land	9
6.1	Återvinning	9
6.2	Tillgångar	9
6.3	Målbelopp	9
7.	Riskbedömning: Ekonomiskt och finansiellt läge i de tredjeländer som är föremål för EU:s viktigaste lånetransaktioner	9
7.1	Inledning	9
7.2	Kandidatländer	9
7.3	Potentiella kandidatländer	10
7.4	De nya oberoende staterna	11
7.5	Andra icke-medlemsstater	12
7.5.1	Medelhavsländer	12
7.5.2	Länder i Sydamerika	13
7.5.3	Sydafrika	14

1. INLEDNING: TRANSAKTIONERNAS NATUR

Denna rapport lämnas i enlighet med artikel 130 i budgetförordningen som kräver att kommissionen två gånger per år ska *rapportera till Europaparlamentet och rådet om situationen i fråga om de budgetgarantier som gemenskapen lämnar och de risker som är förenade med dessa*¹. Den kompletteras av ett arbetsdokument från kommissionen med ett antal detaljerade tabeller och förklarande anmärkningar (nedan kallad *bilagan*)².

De risker som täcks genom Europeiska unionens budget (nedan kallad *budgeten*) härstammar från flera typer av låne- och garantitransaktioner och kan delas in i två kategorier: lån med makroekonomiska mål som beviljas av Europeiska gemenskaperna, dvs. lån för makroekonomiskt stöd (MFA) till tredjeländer, och lån med mikroekonomiska mål (Euratomlån och, viktigast av allt, finansiering från Europeiska investeringsbanken (EIB) avseende åtgärder i tredje land³). Dessa transaktioner har sedan 1994 täckts av garantifonden för åtgärder avseende tredje land (nedan kallad *fonden*)⁴, som upprättades för att bland annat begränsa inverkan på budgeten från anspråk på garantier som lämnas för lån i tredje land. Om det inte finns tillräckliga medel i fonden, kommer budgeten att utnyttjas.

Rådets förordning om upprättande av fonden (nedan kallad *fondförordningen*)⁵, som antogs 1994, ändrades för första gången 1999. Enligt en andra ändring av denna förordning, som rådet antog 2004, dras fondens täckning tillbaka om tredjeländer blir medlemsstater. Lån till medlemsstater som beviljats eller garanterats av gemenskapen omfattas direkt av budgeten.

2. NY RÄTTSLIG GRUND

Inom ramen för rådets beslut från 2006⁶ att bevilja en förnyad gemenskapsgaranti till EIB mot förluster vid lån till och lånegarantier för projekt utanför gemenskapen (EIB:s externa mandat för perioden 2007–2013, nedan kallat *det nya allmänna mandatet*), undertecknade kommissionen och EIB ett garantiavtal och ett återvinningsavtal i augusti 2007⁷. Där fastställs detaljerade bestämmelser och förfaranden avseende gemenskapsgarantin och återvinning av fordringar efter ett anspråk på garantin. Garantiavtalet omfattar de av EIB:s finansiella transaktioner som är undertecknade efter den 17 april 2007, som är det datum då EIB:s styrelse godkände det nya allmänna mandatet.

Beträffande makroekonomiskt stöd till tredjeländer antogs ett nytt rådsbeslut den 10 december 2007 om makroekonomiskt stöd till Libanon⁸.

¹ KOM(2008) 2 och SEK(2008) 18 utgör den föregående rapporten om de garantier som täcks av budgeten per 30 juni 2007.

² SEK(2008) [...].

³ De siffror som avser EIB-mandaten visas i tabell A1 och hänvisningar till rättsliga grunder anges i tabell A4 i bilagan.

⁴ För den senaste rapporten om fonden, se KOM(2006) 695 ”Utförlig rapport om garantifonden” och det bifogade arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar (SEK(2006) 1460).

⁵ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2728/94 av den 31 oktober 1994 om upprättande av en garantifond för åtgärder avseende tredje land, EGT L 293, 12.11.1994, s.1, ändrad genom rådets förordning (EG, Euratom) nr 1149/1999 av den 25 maj 1999, EGT L 139, 2.6.1999, s. 1, rådets förordning (EG, Euratom) nr 2273/2004 av den 22 december 2004, EUT L 396, 31.12.2004, s. 28 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 89/2007 av den 30 januari 2007, EUT L 22, 31.1.2007, s. 1.

⁶ Rådets beslut 2006/1016/EG av den 19 december 2006, EUT L 414, 30.12.2006, s. 95.

⁷ C/2007/3592.

⁸ Rådets beslut 2007/860/EG av den 10 december 2007, EUT L 337, 21.12.2007, s. 111.

3. HÄNDELSER SEDAN RAPPORTEN PER 30 JUNI 2007

Rådets beslut om ett lån för makroekonomiskt stöd till Libanon antogs. Det förelåg inga utbetalningar av lån inom ramen för lån för makroekonomiskt stöd eller Euratomlån under andra halvåret 2007.

Som nämnts under avsnitt 2 ovan omfattar det nya garantiavtalet med EIB finansiella transaktioner som undertecknats efter den 17 april 2007. Den 31 december 2007 hade EIB undertecknat finansiella transaktioner till ett totalbelopp av 3 165 miljoner euro, varav 1 267 miljoner euro i enlighet med det allmänna mandatet som löpte ut den 31 juli 2007⁹ och 1 898 miljoner euro i enlighet med det nya allmänna mandatet

4. UPPGIFTER OM RISK FÖR BUDGETEN

4.1. Definition av risk

Risken för budgeten härrör från det utestående beloppet av kapital och ränta med avseende på transaktioner som täcks av garantier.

Icke återbetalade lån kommer att täckas av fonden när de avser tredjeländer (72 % av det totala utestående beloppet som täcks av garantier per 31 december 2007) och direkt av budgeten när de avser medlemsstater (lån till eller som gynnar projekt i medlemsstater står för återstående 28 % av det totala utestående beloppet). Den stora andel garanterade lån som avser medlemsstater är ett resultat av de senaste utvidgningarna. Enligt artikel 1 tredje stycket i fondförordningen överförs risken från fonden till budgeten när ett land blir en medlemsstat.

I denna rapport används två metoder för att bedöma risken för budgeten (antingen direkt eller indirekt via fonden):

- Den metod som går ut på att beräkna det totala beloppet av utestående kapital för de berörda transaktionerna vid en given tidpunkt inbegripet upplupen ränta. Denna metod ger den risknivå som belastar budgeten vid en given tidpunkt.
- Den budgetmetod som definieras som ”den årliga risken för budgeten”, som baseras på beräkningen av det högsta belopp som gemenskapen skulle behöva betala ut under ett budgetår under antagandet att inga garanterade lån återbetalas¹⁰.

⁹ Det allmänna mandatet beslutades inom ramen för budgetplanen 2000–2006, se rådets beslut 2000/24/EG av den 22 december 1999, EGT L 9, 13.1.2000, s. 24, med ändringar (nedan kallat *det tidigare allmänna mandatet*).

¹⁰ Vid denna beräkning antas att lån som inte återbetalas inte ökar, dvs. endast förfallna betalningar beaktas (se även avsnitt 1 i bilagan).

Tabell 1: Totala utestående belopp per 31 december 2007 i miljoner euro

	Utestående kapital	Upplupen ränta	Totalt	%
<u>Medlemsstater*</u>				
Makroekonomiskt stöd	253	2	255	1 %
Euratom	435	7	442	3 %
EIB	4 060	38	4 098	24 %
<u>Delsumma medlemsstater*</u>	4 748	48	4 795	28 %
<u>Tredjeländer</u>				
Makroekonomiskt stöd	534	7	540	3 %
Euratom	39	1	40	<1 %
EIB	11 729	118	11 848	69 %
<u>Delsumma tredjeländer</u>	12 302	126	12 428	72 %
Totalt	17 050	173	17 223	100 %

* Denna risk täcks direkt av budgeten och inkluderar Bulgarien och Rumänien eftersom de anslöt sig till EU den 1 januari 2007.

I tabellerna A1, A2, A3 och A4 i bilagan återfinns andra uppgifter om dessa utestående belopp, särskilt i fråga om tak, utbetalade belopp och garantinivåer.

4.2. Risk som avser medlemsstater

Den befintliga risk som avser medlemsstater är en följd av lån som beviljats före en anslutning.

Under 2008 kommer den risk för budgeten som avser medlemsstater att uppgå till 769 miljoner euro, vilket inkluderar Bulgarien och Rumänien eftersom de anslöt sig till unionen den 1 januari 2007. Av tabell 2 framgår att dessa två stater är rangordnade som nummer ett och två i fråga om utestående belopp.

Tabell 2: Rangordning av de medlemsstater som svarar för den största riskexponeringen för budgeten under 2008 (miljoner euro)

Rangordning	Land	2008	%
1	Rumänien	257,5	33,5 %
2	Bulgarien	158,1	20,6 %
3	Polen	89,0	11,6 %
4	Tjeckien	88,8	11,5 %
5	Slovakien	71,7	9,3 %
6	Ungern	38,2	5,0 %
7	Slovenien	30,4	4,0 %
8	Cypern	15,3	2,0 %
9	Lettland	8,0	1,0 %
10	Litauen	6,9	0,9 %
11	Estland	4,3	0,6 %
12	Malta	0,8	0,1 %
	Totalt	768,9	100,0 %

Den risk som avser medlemsstater omfattar alla medlemsstater som var inbegripna i de senaste två utvidgningarna, med löptider som löper ut 2031.

4.3. Risk som avser tredjeländer

Under 2008 kommer den maximala risk som belastar fonden och som avser tredjeländer att uppgå till 1 322 miljoner euro. Nedan rangordnas de tio tredjeländer som står för de största totala utestående beloppen. Dessa länder står för 78 % av risken för fonden under 2008. Den ekonomiska situationen i dessa länder analyseras och kommenteras i avsnitt 7 nedan.

Tabell 3: Rangordning av de 10 tredjeländer som svarar för den största riskexponeringen för fonden under 2008 (miljoner euro)

Rangordning	Land	2008	% av den totala maximala risken
1	Turkiet	255,6	19,3 %
2	Egypten	199,3	15,1 %
3	Marocko	127,1	9,6 %
4	Tunisien	121,9	9,2 %
5	Brasilien	86,1	6,5 %
6	Sydafrika	84,3	6,4 %
7	Serbien och Montenegro ¹¹	55,0	4,2 %
8	Kroatien	38,5	2,9 %
9	Bosnien och Hercegovina	30,0	2,3 %
10	Syrien	27,9	2,1 %
Totalt för dessa 10		1 025,6	77,6 %

Fonden täcker de garanterade lånen i 54 länder som löper ut 2037. Närmare landspecifika uppgifter återfinns i tabell A2 i bilagan.

4.4. Total risk som täcks av budgeten

Under 2008 kommer budgeten att täcka ett totalbelopp på 2 091 miljoner euro, vilket motsvarar de upplupna beloppen under denna period, varav 37 % avser medlemsstater (se tabell A2 i bilagan).

4.5. Riskutveckling

Den risk som avser medlemsstater väntas minska i framtiden i takt med att lånen till medlemsstater inom ramen för Euratomlån, lån för makroekonomiskt stöd eller finansiering från EIB som täcks av garantier (se figur A1 i avsnitt 1.3 i bilagan) återbetalas.

¹¹ I dag Republiken Serbien och Republiken Montenegro.

Lån för makroekonomiskt stöd till tredjeländer beviljas genom beslut i varje enskilt fall av rådet. Det finansiella stöd som beviljats inom ramen för rådets beslut 2007/860/EG av den 10 december 2007 om makroekonomiskt stöd till Libanon omfattar ett lån om 50 miljoner euro och bidrag på upp till 30 miljoner euro. Enligt planerna kommer lånedelen att betalas ut i två lika stora delbetalningar med början 2008.

Euratomlån till medlemsstater eller vissa låneberättigade länder utanför gemenskapen (Ryssland, Armenien, Ukraina) har ett tak på 4 miljarder euro, varav omkring 85 % redan har utnyttjats. Den återstående marginalen uppgår till ca 600 miljoner euro. I enlighet med det nuvarande låneavtalet från 2004 till K2R4 i Ukraina (motsvarighet i euro till 83 miljoner US-dollar inom ramen för avtalet om lånefaciliteten), av vilket 39 miljoner euro redan har betalats ut, kan ytterligare delbetalningar betalas ut under 2008.

EIB:s tidigare allmänna mandat löpte ut den 31 juli 2007. Vid den tidpunkten hade avtal motsvarande totalt 98 % av det maximala taket inom ramen för detta mandat (20 060 miljoner euro – se tabell A5 i bilagan) undertecknats. Ett totalbelopp på 7 663 miljoner euro återstår att betala ut inom ramen för EIB:s tidigare mandat, varav 93 % är kopplat till det tidigare allmänna mandatet¹² och bör betalas ut inom 10 år från slutet av detta mandat, eftersom gemenskapsgarantin löper ut i slutet av denna period¹³.

Den viktigaste faktorn som kommer att påverka risken för budgeten i framtiden är den senaste gemenskapsgaranti som beviljats till EIB i enlighet med det nya allmänna mandatet. Denna gemenskapsgaranti är begränsad till 65 % av det sammanlagda beloppet av utbetalda lån och beviljade lånegarantier inom ramen för EIB:s finansiella transaktioner, minus återbetalda belopp, plus alla därmed förbundna summor och med ett maximalt tak på 27 800 miljoner euro¹⁴. Ett belopp på 1 898 miljoner euro undertecknades 2007 inom ramen för detta nya mandat, av vilket 1 820 miljoner euro ännu inte hade betalats ut i slutet av 2007.

I figur A2 i avsnitt 1.3 i bilagan presenteras simuleringar av vissa scenarier för utbetalningar inom ramen för de mandat som föregår det nya allmänna mandatet, samt inom ramen för det nya allmänna mandatet, eftersom dessa utbetalningar har en kraftig inverkan på avsättningar till fonden.

5. UTEBLIVNA BETALNINGAR, UTNYTTJANDET AV DE GARANTIER SOM BELASTAR BUDGETEN OCH UTESTÅENDE FODRINGAR

5.1. Användning av likvida medel

I de fall en låntagares återbetalning är försenad använder kommissionen sina likvida medel för att undvika förseningar med åtföljande kostnader för dess lånebetalningar¹⁵.

5.2. Utbetalningar från budgeten

Inga anslag begärdes inom ramen för artikel 01 04 01 i budgeten, ”Europeiska gemenskapens lånegarantier”, eftersom inga uteblivna betalningar registrerades under andra halvåret 2007.

¹² Se avsnitt 1.3 i bilagan.

¹³ Se artikel 1.06 i det omräknade och ändrade garantiavtalet som undertecknades mellan EG och EIB den 30 augusti 2005 och den 2 september 2005.

¹⁴ Uppdelat i ett nedre tak med ett fastställt högsta belopp på 25 800 miljoner euro och ett frivilligt maximalt belopp på 2 000 miljoner euro som rådet ska besluta om.

¹⁵ Se artikel 12 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 av den 22 maj 2000, med senare ändringar, om genomförande av beslut 94/728/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel.

5.3. Utnyttjande av garantifonden för yttre åtgärder

Om en låntagare (tredje land) överskrider en förfallodag för betalning av ett lån som beviljats eller garanterats av gemenskapen, ska fonden täcka den uteblivna betalningen inom tre månader från förfalldagen¹⁶.

Under andra halvåret 2007 utnyttjades inte fonden.

Det sammanlagda försenade beloppet den 31 december 2007 utgörs av straffränta från Argentina och uppgår till 1 718 493,12 US-dollar, varav 1 448 433,44 US-dollar (motsvarande 983 923,27 euro) fortfarande återstår att återvinnas till fonden. Eftersom fonden inte utnyttjades för den återstående skillnaden utgör detta belopp en fordran till EIB. Kommissionen och EIB har vid flera tillfällen påmint de argentinska myndigheterna om att denna utestående fordran måste återbetalas fullt ut innan landet kan uppta ny lånefinansiering via EIB.

6. GARANTIFOND FÖR ÅTGÄRDER AVSEENDE TREDJE LAND

6.1. Återvinning

Ingen återvinning av belopp förekom under 2007.

6.2. Tillgångar

Den 31 december 2007 uppgick fondens nettotillgångar till 1 026 515 043,63 euro.

6.3. Målbelopp

Fonden måste nå en lämplig nivå (målbelopp) som fastställts till 9 % av de samlade åtagandena, omfattande kapitalbelopp och upplupen ränta, i samband med varje transaktion. Kvoten mellan fondens tillgångar (1 026 515 043,63 euro) och totalbeloppet av utestående lån¹⁷ (12 427 584 330,13 euro) enligt fondförordningen uppgick till 8,26 %.

Vid utgången av 2007 var fondens resurser lägre än målbeloppet. I enlighet med de nya bestämmelserna om avsättning som antogs av rådet den 30 januari 2007¹⁸ fördes en avsättning på 91,60 miljoner euro upp i det preliminära budgetförslaget för 2009 tillsammans med ett belopp på 500 000,00 euro för den externa utvärderingen inom ramen för översynen efter halva tiden av EIB:s externa mandat enligt rådets beslut 2006/1016/EG av den 19 december 2006¹⁹.

7. RISKBEDÖMNING: EKONOMISKT OCH FINANSIELLT LÄGE I DE TREDJELÄNDER SOM ÄR FÖREMÅL FÖR EU:S VIKTIGASTE LÅNETRANSAKTIONER

7.1. Inledning

I de föregående avsnitten i rapporten redogörs för de kvantitativa aspekterna på den risk som belastar budgeten. De kvalitativa aspekterna på risken, som är beroende av transaktionsslag och låntagarens ställning (se avsnitt 4.3 ovan), bör dock också bedömas. Tabeller över de länderspecifika riskbedömningarna redovisas separat i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar. Nedan följer en sammanfattning av denna analys för de tio länder som står för

¹⁶ Se avsnitt 1.4.3 i bilagan för ytterligare uppgifter.

¹⁷ Inklusiv upplupen ränta.

¹⁸ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 89/2007 av den 30 januari 2007, EUT L 22, 31.1.2007, s. 1.

¹⁹ EUT L 414, 30.12.2006, s. 102.

den största årliga risken för budgeten under 2008 (se avsnitt 4.3 ovan) och de länder som svarar för en direkt riskexponering för gemenskapens budget.

7.2. Kandidatländer

I **Kroatien** ökade reala BNP (bruttonationalprodukten) till 5,6 % under 2007, från 4,8 % under 2006. Tillväxten drevs främst av en högre privat och offentlig konsumtionstillväxt, understödd av en kraftig, om än avtagande, kredittillväxt, engångsutbetalningar till pensionärer och utgifter inför valet. Investeringsstillväxten dämpades till 6,5 %, från 10,9 % under 2006, vilket var en följd av ett gradvist slutförande av stora offentliga investeringsprojekt i transportnätet. Däremot uppvisade privata investeringar en mer dynamisk utveckling, vilket delvis berodde på vissa förbättringar av det allmänna affärsklimatet. Bytesbalansunderskottet ökade till 8,6 % av BNP, jämfört med 7,9 % ett år tidigare, vilket främst berodde på ett högre underskott i varuhandeln till följd av kraftig import och en svagare exporttillväxt fjärde kvartalet. Nettoinflödet av utländska direktinvesteringar ökade kraftigt och nådde 9,1 % av BNP, vilket därmed mer än uppvägde bytesbalansunderskottet. Den totala utlandsskulden fortsatte att öka, vilket berodde på en ökad direkt utlåning till företagssektorn samtidigt som både den offentliga sektorn och banksektorn minskade sin utestående utlandsskuld. Den totala utlandsskulden som andel av BNP ökade från 85,5 % av BNP i slutet av 2006 till 88,9 % i slutet av 2007.

I **f.d. jugoslaviska republiken Makedonien** ökade produktionstillväxten kraftigt till ca 5 % (i reala termer) under 2007, jämfört med 4 % under 2006. Tillväxten drevs främst av exporten av stålprodukter och privat konsumtion. Bytesbalansen försämrades under årets sista månader och registrerade ett underskott på nästan 3 % av BNP i slutet av 2007. Bruttoinflödet av utländska direktinvesteringar återvände till 4,8 % av BNP i slutet av 2007, sedan ett privatiseringsprojekt inom energisektorn hade ökat inflödet av utländska direktinvesteringar till nästan 6 % av BNP under 2006. Förtida återbetalningar av lån minskade landets utlandsskuld till omkring 50 % av BNP.

I **Turkiet** minskade den årliga BNP-tillväxten till 4,5 % under 2007, jämfört med 6,9 % under 2006. Högre inflation och centralbankens kraftiga åtstramning av penningpolitiken i mitten av 2006 dämpade tillväxten i den inhemska efterfrågan. Bytesbalansunderskottet låg kvar oförändrat på omkring 6 % av BNP. Bruttoinflödet av utländska direktinvesteringar nådde 3 % av BNP under 2007, varav omkring två tredjedelar avsåg finanssektorn. Under förra året minskade landets utlandsskuld med omkring 2 procentenheter, till 37 % av BNP i slutet av 2007. Samtidigt föll statsskulden till 39 % av BNP från 46 % av BNP under 2006. Turkiska banker tar ofta upp lån utomlands för att finansiera den inhemska utlåningen, och de förväntas följaktligen gradvis känna av effekten av den globala kreditåtstramningen.

7.3. Potentiella kandidatländer

I **Bosnien och Hercegovina** dämpades den reala BNP-tillväxten från 6,7 % under 2006 till 6 % under 2007. Under 2007 bidrog det växande handelsunderskottet till en ökning av bytesbalansunderskottet från 8,4 % av BNP under 2006 till 13,1 % av BNP under 2007. Bytesbalansunderskottet finansierades helt av nettoinflöden av utländska direktinvesteringar eftersom omfattande privatiseringar i Republiken Serbien, tillsammans med en relativt bättre utveckling av s.k. greenfieldinvesteringar av utländska aktörer, ledde till att de utländska direktinvesteringarna ökade kraftigt till 13,8 % av BNP. Den utländska statsskulden minskade till 18,5 % av BNP i slutet av 2007, medan den totala utlandsskulden beräknas ligga under 50 % av BNP.

I **Serbien** ökade reala BNP med 7,5 % under 2007. Bytesbalansunderskottet ökade till 16 % av BNP, pådrivet av ett växande handelsunderskott och en nedgång i löpande transfereringar,

netto. Nettoinflödet av utländska direktinvesteringar minskade till 5,1 % av BNP samtidigt som den utländska upplåningen ökade till 10,3 % av BNP. Till följd av det dämpade kapitalinflödet minskade Serbiens centralbanks totala innehav av utländsk valuta till 3 % av BNP. Centralbankens valutareserv motsvarade 7,5 månaders import av varor och tjänster i slutet av året. Utlandsskulden var oförändrad på 62 % av BNP, varav den privata sektorns utlandsskuld uppgick till 41 % och den offentliga sektorns utlandsskuld till 21 % av BNP i slutet av 2007.

I **Montenegro** tyder BNP-beräkningar på en ekonomisk expansion med 7 % under 2007, understödd av en rekordstark turistsäsong och en ökning av hushållens disponibla inkomster till följd av en stark kreditexpansion. Bytesbalansunderskottet försämrades kraftigt till 44,2 % av BNP, till följd av ett stort handelsunderskott och en märkbart minskad export. Inflödet av utländska direktinvesteringar ökade däremot med 56 % under årets lopp, samtidigt som mycket stora utflöden resulterade i ett nettoinflöde av utländska direktinvesteringar på 23 % av BNP. Statsskulden ökade till 32,4 % av BNP till följd av den kraftigt ökade inhemska skulden. Däremot minskade den utländska statsskulden med 8,3 % jämfört med året innan till 20,3 % av BNP sedan det positiva budgetutfallet möjliggjort flera tidiga återbetalningar till multilaterala fordringsägare.

7.4. De nya oberoende staterna

I **Georgien** försämrades bytesbalansen ytterligare under 2007 och nådde ett underskott på nästan 20 % av BNP, med ett handelsunderskott på ca 26 % av BNP. Till följd av det ryska handelsembargot håller exporten på att diversifieras, men den totala exporttillväxten har inte varit tillräckligt stor för att uppväga det ökade allmänna importbehovet eller effekten av högre importpriser på naturgas. Bytesbalansunderskottet finansierades emellertid av inflöden av utländskt kapital, inbegripet utländska direktinvesteringar som steg kraftigt till 1 584 miljoner US-dollar under 2007 (1 076 miljoner US-dollar under 2006). Dessutom har banksektorn ökat sin upplåning på utländska kapitalmarknader. Den ekonomiska tillväxten var stark på 12,4 %, understödd av kraftig kreditillväxt, privatisering, utländska direktinvesteringar och strukturreformer. Den offentliga konsumtionen (särskilt inom militären) ökade under 2007, och budgetunderskottet beräknas till 4,7 % av BNP. Eftersom underskottet finansierades av privatiseringsintäkter var statsskulden stabil i nominella termer, och minskade som andel av BNP till ca 25 % (den utländska statsskulden uppgick till ca 17 % av BNP). Den största finanspolitiska utmaningen har varit att hålla inflationen på en ensiffrig nivå. Inflationen uppgick till 11 % på årsbasis i december 2007 och världsmarknadspriserna på råvaror fortsatte att trycka upp konsumentpriserna. Standard & Poor's bekräftade Georgiens kreditvärdighet på B+ med positiva utsikter. I juli 2007 tilldelade Fitch Georgien en kreditvärdighet på BB- med stabila utsikter, vilket främst beror på att den börda som statsskulden innebär har minskat.

I **Ukraina** låg den reala BNP-tillväxten kvar på 7,3 % under 2007, understödd av en stark kreditillväxt och ökade realinkomster. Bytesbalansen försämrades något och registrerade ett underskott på 4,2 % av BNP. Handelsunderskottet uppgick till 5,6 % av BNP, understött av ett stort importbehov och högre importpriser på energi. På det hela taget var emellertid bytesförhållandet fortsatt positivt för Ukraina tack vare höga stålpriser på världsmarknaden (Ukrainas viktigaste exportsektor som står för 40 % av den totala exporten). Budgetunderskottet hölls på 1,5 % till följd av en robust ekonomisk tillväxt som understödde statsinkomsterna. Ukrainas utländska statsskuld minskade till omkring 10 % av BNP, medan banksektorns upplåning på utländska kapitalmarknader drev upp den totala utlandsskulden till ca 60 % av BNP. Inflationen fortsatte att öka i slutet av 2007 och nådde 16,6 % på årsbasis i december 2007, pådriven av livsmedelspriserna som stod för ca 50 % av indexets konsumtionskorg. De största riskerna handlar fortfarande om den turbulenta politiska

situationen som kulminerade i de tidigarelagda parlamentsvalen i september 2007. Den knappa majoritet i parlamentet som innehas av den regering som bildades efter valen, och de fortsatta politiska striderna mellan de största politiska aktörerna, främjar emellertid inte nödvändiga strukturreformer. Standard & Poor's bekräftade emellertid Ukrainas långsiktiga kreditvärdighet på BB-, som särskilt understöddes av den offentliga sektorns låga skuldsättning.

Tadzjikistans ekonomi har fortsatt att uppvisa kraftig tillväxt under 2007, med en tillväxttakt på 7,8 % av BNP. Efter ett budgetöverskott på 1,7 % under 2006 förväntas de offentliga finanserna uppvisa ett underskott på 14,1 % av BNP under 2007 (IMF:s beräkningar). Tack vare de framgångsrika bilaterala skuldavtalen med i första hand Ryssland – Tadzjikistans största fordringsägare – och skuldlättnad inom ramen för IMF:s multilaterala initiativ för skuldlättnad under 2006, föll utlandsskulden inledningsvis till 33,6 % av BNP under 2006 för att därefter öka till ca 41,9 % av BNP under 2007 till följd av det kraftigt ökade budgetunderskottet 2007. Det försämrade handelsunderskottet uppvägdes endast delvis av den snabba ökningen av remitteringar från utlandet. Bytesbalansunderskottet har ökat kraftigt från 3,0 % under 2006 till omkring 9,5 % under 2007. Valutarenservens täckning av importen är fortfarande relativt låg och motsvarar cirka två månaders import. Ordningen inom ramen för IMF:s mekanism för fattigdomsminskning och ökad tillväxt (PRGF) slutfördes med framgång under 2006. Myndigheterna har börjat förbereda en efterföljande ordning, eventuellt inom ramen för PSI-programmet (IMF:s Policy Support Instrument).

7.5. Andra icke-medlemsstater

7.5.1. Medelhavsländer

Marockos ekonomi påverkades kraftigt av torkan under 2007. Nedgången i jordbruksproduktionen ledde till att den ekonomiska tillväxten dämpades från 8 % under 2006 till 2,2 % under 2007. Den stabila tillväxten i BNP exkl. jordbruket (5,5 % i slutet av 2007 jämfört med 5,2 % under 2006) och den pågående diversifieringen bidrar till att göra den marockanska ekonomin mer motståndskraftigt mot chocker. BNP-tillväxten drivs främst av den inhemska efterfrågan: den privata konsumtionen har understötts av ökade löner i stadsområden, en snabb kreditexpansion, en positiv arbetsmarknadsutveckling och en hög nivå av remitteringar. Den offentliga konsumtionen har ökat kraftigt efter en ökning av de löpande utgifterna på 8 %. Handeln med omvärlden präglas fortfarande av ett stort och växande handelsunderskott (21,0 % av BNP under 2007). Under 2007 utjämnades detta för första gången inte fullt ut av turismintäkter och remitteringar, och Marockos bytesbalans uppvisade ett underskott. En ökad BNP-tillväxt förväntas konsolidera den stadigt minskande utlandsskulden som andel av BNP till 22 % av BNP i slutet av 2007. Det totala budgetunderskottet beräknas ha krympt avsevärt under 2007 till 0,2 % av BNP (exklusive privatiseringsintäkter). Inflationstrycket hölls nere och den genomsnittliga inflationen låg på 2,0 % i slutet av 2007. Måttliga prisökningar speglade också styrkan i den marockanska valutan (dirham). Den nuvarande växelkursregimen, som knyter den marockanska dirhamen till en valutakorg som domineras av euron, har lett till ett försämrat bytesförhållande till följd av den marockanska dirhamens appreciering i linje med växelkursen euro/US-dollar. Myndigheterna har beslutat att gradvis liberalisera kapitalbalansen, vilket skulle innebära att den nuvarande knytningen överges och en mer flexibel växelkurs samt ett inflationsmål införs.

Tunisiens ekonomiska tillväxt ökade från 5,5 % under 2006 till 6,3 % under 2007, vilket härrör från tillverkningssektorn (med undantag av textilindustrin), energisektorn samt transport- och telekommunikationstjänster. Trots en starkare ekonomisk tillväxt var arbetslösheten fortfarande hög på ca 14 %, och en stor del av de arbetslösa har en

universitetsexamen. Det offentliga underskottet, förutom privatiseringsintäkter, har stabiliserats kring 3 %. Den försiktiga finanspolitiken har tillsammans med en åtstramning av penningpolitiken varit gynnsam för den tunisiska ekonomin och inflationen var fortsatt måttlig på 3,1 % under 2007. Finanspolitisk disciplin tillsammans med två höjningar av det inhemska oljepriset bidrog till att lätta på den bördan för de offentliga finanserna som följer av subventioneringen av oljan. Tack vare den högre ekonomiska tillväxten och de privatiseringsintäkter som huvudsakligen använts för skuld amorteringar har statsskulden minskat och förväntas fortsätta att utvecklas i denna riktning under den närmaste framtiden. Skuldbördan, som till huvuddelen utgörs av utlandsskulder, ligger fortfarande över 50 % av BNP. Tack vare utlandsskuldens långsiktiga sammansättning är Tunisien dock relativt motståndskraftigt mot externa chocker. Statsskulden förväntas minska ytterligare till följd av de gynnsamma kortsiktiga ekonomiska utsikterna.

Den ekonomiska tillväxten i **Egypten** ökade från 6,8 % under budgetåret 2006 till en rekordtillväxt på 7,1 % under budgetåret 2007. Tillväxten stöds av investeringar, särskilt utländska direktinvesteringar, och privat konsumtion (även via turism). Inflationen, som dels speglar de offentliga utgifterna, dels högre importpriser på livsmedel, ökade åter till tvåsiffriga tal under budgetåret 2007. Den höga inflationen tycks nu vara det största hotet mot makroekonomisk stabilitet. Ett positivt tecken var den minskande arbetslösheten, som emellertid fortfarande är relativt hög på 10 %. Trots den kraftiga ekonomiska tillväxten och försäljningen av (halv-)statligt ägda företag minskade underskottet i den offentliga sektorn endast svagt (7,7 % under budgetåret 2007 jämfört med 9,2 % för budgetåret 2006). Den offentliga sektorns bruttoskuld var följaktligen fortsatt hög på nästan 90 % av BNP. Reformen inom finanssektorn fortskrider. En sund finanspolitik i kombination med prisstabilitet kommer att ha positiva effekter på sysselsättningskapandet.

Libanons ekonomi håller på att återhämta sig från konflikten med Israel 2006 mot bakgrund av ett fortsatt politiskt dödläge och återkommande våldsbrott. Den reala BNP-tillväxten beräknas uppgå till 4 % under 2007, ett mycket bättre resultat än vad som ursprungligen förväntades. Inflationen har minskat trots deprecieringen av US-dollar, till vilken det libanesiska pundet är knutet. Bytesbalansunderskottet beräknas ha ökat till 10,7 % av BNP, vilket speglar återbyggnadsbehov. Återuppbyggnaden finansieras emellertid till största delen av kapitalinflöden från offentliga aktörer och utländska direktinvesteringar. Budgetunderskottet begränsades till följd av bättre än väntade statsinkomster. Statsskulden som andel av BNP minskade något (till 171 % i slutet av 2007), men är fortsatt mycket hög. Regeringen fortsätter att göra en noggrann avvägning mellan återuppbyggnad och sociala behov samt de utmaningar som följer av den stora statsskulden. Målet med finanspolitiken är att kontrollera det stora underskottet och samtidigt göra det möjligt att vidta återuppbyggnads- och nödhjälpsåtgärder. Libanons ekonomiska överenskommelse med IMF, som ingicks i april 2007 inom ramen för IMF:s program om katastrofbistånd efter konflikter (EPCA), slutfördes med framgång i början av 2008.

Den ekonomiska tillväxten i **Syrien** dämpades till 3,9 % under 2007, från 4,4 % under 2006, främst till följd av en minskad oljeproduktion och dåliga väderförhållanden som påverkade skörden. Framöver förväntas dessa negativa trender att utjämnas av en ihållande tillväxt inom tjänstesektorn, understödd av kraftigt ökad turism och efterfrågan på varor och tjänster, delvis från den stora irakiska flyktingbefolkningen. Den förväntade återhämtningen inom jordbrukssektorn kommer också att understödja den ekonomiska tillväxten. Inflationen ökade med i genomsnitt 5,5 % under 2007, främst till följd av närvaron av irakiska flyktingar men även till följd av en turismrelaterad efterfrågan på livsmedel samt högre livsmedels- och oljepriser. Den sinande oljeproduktionen och de ökande kostnaderna för subventioner ledde till ett budgetunderskott på 5,0 % av BNP under 2007. Trots att intäkterna från

telekommunikationssektorn har ökat och att skatteintäkterna har förbättrats något förväntas att budgetsituation kommer att försämrans under 2008, vilket beror på att det ännu inte har tagits något beslut om att avveckla subventionerna och att införandet av moms har skjutits upp till 2009. Till följd av detta ökade statsskulden till 37,8 % av BNP under 2007 och beräknas nå 41 % av BNP under 2008. Syriens dåliga betalningsrykte, budgetunderskott och sinande oljeproduktion, samt den långsamma takten i den ekonomiska reformprocessen och risken för internationella sanktioner, undergräver landets kreditvärdighet.

7.5.2. *Länder i Sydamerika*

I **Brasilien** ökade BNP med 5,4 % under 2007, understödd av råvaruprisökningar och en fortsatt mycket gynnsam global ekonomisk omgivning. Den ekonomiska tillväxten drevs främst av den inhemska efterfrågan och kapitalbildningen uppvisade en tvåsiffrig ökningstakt (+13,4 %). Den privata konsumtionen ökade också kraftigt med en tillväxttakt på 6,5 %. Till följd av den mycket starka inhemska efterfrågan minskade bytesbalansöverskottet från 1,3 % av BNP under 2006 till 0,3 % 2007. Tack vare stora inflöden av både direkt- och portföljinvesteringar uppvisade betalningsbalansen ett överskott på 87,5 miljarder US-dollar. Sedan Brasilien under 2006 lyckats betala tillbaka hela sin utestående skuld till IMF och Parisklubben har landets utlandsskuld som andel av BNP minskat kraftigt. Brasilien har dessutom byggt upp en valutareserv på 180 miljarder US-dollar, eller 14 % av BNP. Allt detta har utan tvekan gjort Brasilien mindre sårbar för extern ekonomisk turbulens jämfört med tidigare.

Den höga tillväxttakten i **Argentina** fortsatte under 2007 – pådriven av kraftiga inhemska investeringar och en kraftig inhemsk konsumtion – och BNP växte med 8,7 %. Till följd av den kraftiga slutliga efterfrågan ökade importen i en årstakt på 19,5 % jämfört med en ökningstakt på 7,5 % för exporten. Eftersom nettoinflödet av utländska direktinvesteringar fortsatt låg kvar nära 2 ½ % av BNP ökade Argentinas valutareserv till 46,9 miljarder US-dollar (18,6 % av BNP) och den totala utlandsskulden minskade från 51,5 % av BNP under 2006 till 45,2 % av BNP 2007. De offentliga finanserna försämrades emellertid något under 2007, vilket berodde på att den offentliga konsumtionen ökade med tvåsiffriga tal under presidentvalsåret. Eftersom den offentliga konsumtionen sannolikt kommer att normaliseras beräknas att tillväxten i Argentina kommer att minska till ca 6 % av BNP under det innevarande året. Denna positiva utveckling överskuggas av de försämrade utsikterna för inflationen, som delvis beror på styrkan i den inhemska efterfrågan och på en politik som går ut på att hålla pesons växelkurs på en relativt låg nivå. Argentina har fortfarande en utestående fordran till EIB eftersom landet inte klarat av att betala straffräntan (1,7 miljoner US-dollar) på tidigare försenade betalningar för ett regionalt vägtransportprojekt. Argentina har dessutom ännu inte reglerat sina åtaganden inom ramen för Parisklubben.

7.5.3. *Sydafrika*

I **Sydafrika** nådde den reala BNP-tillväxten 5,1 % under 2007, med kraftiga bidrag från bygg- och finanssektorerna. Exportvolymerna ökade kraftigt i slutet av 2007, främst pådrivna av gruvnäringen där lagren tömdes, samtidigt som exportpriserna var höga. Den reala importen var fortsatt hög medan de genomsnittliga importpriserna steg något, vilket bland annat berodde på högre råoljepriser. Under 2007 ökade bytesbalansunderskottet ytterligare till 7,3 % av BNP. Nettoinflödet av kapital var tillräckligt för att ytterligare öka valutareserven till motsvarande 13,5 veckors import. Randens nominella effektiva växelkurs deprecierade med 3,5 % under 2007. Under de två första månaderna 2008 föll randen däremot med hela 13,5 % mot bakgrund av en negativare uppfattning om utsikterna för ekonomisk tillväxt till följd av de minskade exportvolymerna som följer av den brist på el som råder i landet. Vid sidan om högre energi- och livsmedelspriser på världsmarknaden fortsätter detta att överskugga

inflationsutsikterna och i februari 2008 hade årstakten för KPI stigit till 9,4 %. Inflationen väntas nå sin högsta nivå under första halvåret 2008. Det växande bytesbalansunderskottet och tilliten till portföljinflödena har ökat sårbarheten för externa chocker. Landets starka ekonomiska fundamenta bör emellertid begränsa den negativa inverkan som dessa chocker har på ekonomin. Interna tryck kan emellertid uppstå från elbristen, hög arbetslöshet, stor ojämlikhet, hög utbredning av hiv/aids och en hög brottslighet.